

**МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЇ В МУЗЕЇ ОДЕСЬКОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ В РАМКАХ
ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ»**

МАКУШИНА Г.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сучасна освіта є складним соціокультурним феноменом, засобом створення людиною власної індивідуальності. Освіта складається під впливом моральних і духовних цінностей, це процес формування людини як конкурентоздатного члена суспільства. Для сучасної освіти надзвичайно важливим є передача, збереження та відтворення української історії та культури, що сприяє розвитку національної та загальнолюдської культурної ідентифікації. Подібні тенденції в сучасному українському суспільстві спонукають до використання музейного простору в навчальному процесі. Отже, необхідним є використання екскурсії до музею ОДАБА для студентів, які вивчають дисципліну «Історія будівництва та архітектури Південного регіону»

Метою статті є досягнення вищої результативності проведення екскурсії в музеї Одеської державної академії будівництва та архітектури в рамках викладання дисципліни «Історія будівництва та архітектури Південного регіону».

На сучасному етапі розвитку музеєзнавства екскурсія — «це комплексний огляд музею, пам'ятки, виставки, природного об'єкта тощо за визначеним маршрутом під керівництвом екскурсовода з пізнавальними, освітніми, науковими та виховними цілями, а також задоволення естетичних потреб під час використання вільного часу»[1, с. 128].

Екскурсії в музеї академії проводиться в спеціально організованому музейному просторі, який має логічно завершену експозицію, що складається із предметів основного та науково-допоміжного фонів.

Основним методичним завданням екскурсії в музеї академії є підкреслення сучасних вимог до постійного вдосконалення процесу підготовки до екскурсії та особливостей її проведення.

Важливою темою для проведення екскурсії в рамках викладання вищевказаної дисципліни є «Роль Одеської державної академії будівництва та архітектури в розвитку будівельної освіти Південного регіону».

В ході підготовки до екскурсії, після вивчення необхідної літератури, екскурсовод переходить до обрання об'єктів показу. У зв'язку з тим, що музей

постійно поповнюється новими експонатами, перед підготовкою екскурсії щороку в серпні доводиться вносити певні корективи в експозицію музею. До цього процесу залучаються як предмети основного, так і науково-допоміжного фондів. Структура екскурсії відповідає основним етапам розвитку вишу: довоєнний період (1930 – 1941 рр.), період воєнних років (1941 – 1944 рр.), період післявоєнної відбудови (1944 – 1951 рр.), Одеський гідротехнічний інститут (1951 – 1957 рр.), Одеський інженерно-будівельний інститут (1957 – 1994 р.) Одеська державна академія будівництва та архітектури (1994 – 2020 рр.).

Особливу увагу екскурсоводу слід приділяти індивідуальному тексту екскурсії. Він містить повний виклад того, що варто розповісти під час проведення екскурсії. Необхідно підібрати експонати, які найвлучніше розкривають тему екскурсії для кожного періоду історії академії, а які є другорядними.

Екскурсія має бути адресною та проводитися на основі диференційованого підходу до групи. Вона має складатися з трьох частин: вступної бесіди, основної частини та заключної бесіди. У вступі, який має дві частини (інформаційна та організаційна) необхідно ознайомити екскурсантів з метою та змістом екскурсії, зацікавити й одночасно налагодити в групі дисципліну поведінки. В основній частині екскурсовод приділяє увагу обраним для екскурсії експонатам. Він перш за все розкриває загальний образ музею та звертає увагу на комплекси підвищеної атрактивності, тобто привабливості експонатів.

Під час проведення екскурсії екскурсоводу необхідно слідкувати за сполученням розповіді з показом. Необхідно, щоб показ переважав над розповіддю. Розповідь екскурсовода спирається на ключові предмети в експозиції. Експонати кожного періоду історії академії розміщені в окремих залах. В кожній з них є головні предмети, які найбільше висвітлюють певний період історії. Від них необхідно зробити перехід до експонатів, які мають другорядне значення. Наприклад, в залі, присвяченій діяльності Одеського інституту інженерів цивільного та комунального будівництва головними експонатами є фотографії першого корпусу інституту, першого директора інституту, перших викладачів та студентів, а у залі, присвяченій історії Одеського гідротехнічного інституту (1951 – 1957 рр.) головними експонатами є фотографії гідроелектростанцій, спорудженням яких керували випускники інституту.

Особливе місце займає методика проведення екскурсійної розповіді. В сучасному музеї вона повинна бути людиноцентричною. Екскурсоводу необхідно дати відвідувачу можливість поринути у атмосферу конкретних

подій з історії вишу. Для цього необхідно використовувати диференційність до аудиторії, акцентувати увагу на тих експонатах, які ближчі до майбутньої спеціальності екскурсантів, враховувати їх інтереси. На цьому етапі успішність екскурсії залежить від творчого підходу до аудиторії. Розповідь необхідно робити цілісною та послідовною, акцентувати увагу на її актуальності.

Екскурсовод під час екскурсії може користуватися індивідуальним текстом, слідкувати за логічними переходами в тексті екскурсії. Добре складені логічні переходи забезпечують послідовність викладу матеріалу. Можна використовувати формальний перехід, пов'язаний із змістом екскурсії. Екскурсоводу рекомендується продумати і прописати в тексті екскурсії всі логічні переходи від одного етапу до іншого. У музеї академії під час екскурсії найважливіші переходи здійснюються між розповідями про окремі періоди історії вишу. Вагоме місце займає розповідь про видатних діячів, серед яких є як викладачі, так і випускники вишу, що зробили вагомий внесок в розвиток будівництва Південного регіону.

Завершення екскурсії супроводжується висновками, що стосуються основного внеску Одеської державної академії будівництва та архітектури у розвиток будівництва в Південному регіоні у період з 1930 р. до сьогодення.

Надзвичайна насиченість експонатами музею академії вимагає стислості, ємності, виразності розповіді на музейній екскурсії. Важливим прийомом опису або характеристики об'єкта є цитування справжніх документів або їхніх копій, які активно використовуються на практиці.

Неодмінною складовою музею є інноваційні технології. Сучасний музей повинен бути оздоблений інноваційною навчальною технікою. Вона допомагає повніше висвітлити особливості складних за сприйняттями матеріалу питань історії академії. Також вона вирішує проблему браку місця у вітринах та на стендах музею. Інноваційні технології допомагають докладніше висвітлити основні етапи історії вищого навчального закладу.

Таким чином, сучасна екскурсія до музею Одеської державної академії будівництва та архітектури є важливим етапом викладання дисципліни «Історія будівництва та архітектури Південного регіону». Вона формує знання, уявлення, розуміння основних етапів історії вишу, акцентує увагу на діяльності видатних вчених, які зробили вагомий внесок в розвиток будівництва та архітектури Південного регіону, критичне ставлення до основних історичних періодів розвитку академії та розуміння подальших перспектив її діяльності.

Література

1. Музейные термины // Терминологические проблемы музееведения: сб. науч. тр. – ЦМР. – М., 1986. – 236 с. – С. 128